

Передмова

Любі друзі, дорога родино. Ви тримаєте в руках «Baby travel...» — такий собі веселий нон-фікшн про емпіричний досвід ненормальної мами двох цілком нормальних дітей. Це книга про те, як не боятися нового досвіду, пересувань, культурних експерієнсів, самого себе. Тут вистачає і пригод, і практичних порад, і суспільно-культурних розвідок. Починаючи від скалолазання в Ліхтенштайні за два тижні до пологів і далеко не закінчуючи поїздкою до Індії з малюками віком півтора і два з половиною роки. Можна було би попередити: «Не повторюйте в домашніх умовах», але скоріше я б написала так: «Коли вже я, розтелепа, змогла, то і ви зможете». Та й не в домашніх умовах.

Книжка ця не претендує на бозна-яку художню цінність. Можливо, тому що вона не художня. Нерівномірні нотатки, помітки на полях, історійки, жарти і поради. До того ж вона жакливо неполіткоректна — врахуйте це. Автор ні на що, крім як розважити читача й принести користь своїм часто недолугим досвідам, не претендував.

(Чого це я про себе в третій особі, до речі? Та ще й в чоловічому роді. Завжди боялася цього шизофренічного формулювання, як у наукових роботах, коли про себе кажуть або «автор», або взагалі «ми». Ну тут «ми» для мене ще куди не йшло — все-таки книга про подорожі з дітьми. Хоч вони й протестують проти того, аби бути прочитаними. Ну нічо, виростуть, то ще дякую скажуть, що вела такі щоденники, — ми ж усі любимо розпитувати в батьків, якими були в дитинстві, правда?..)

Коротше, це просто книга для друзів, наявних чи потенційних. Напевно, як і всі мої книжки. Я нікого не змушую нічого читати, якщо вас дратує моя писанина — приберезьте себе для

чогось, що принесе вам внутрішній спокій. Це книга для живих і, даруйте за самовпевненість, схожих на мене людей — за духом, за вподобаннями, за стилем життя. Ну або для таких, кому це все теоретично подобається, але оточення чи якісь старі страхи й вагання не дозволяють подібного спробувати.

В мого доброго друга, що був тяжко пораненим на Грушевського, але, слава Богу, вижив і одужав, несподівано помер молодший брат, від інсульту. Якась така дуже похмура іронія: один вижив зі шматком кулі в черепі, інший помер в умовах спокійного міста. Думка про це дуже довго мене не полишала.

Насправді, все, про що я завжди хочу нагадати собі та іншим, — це час. Яка він розкіш сам по собі, і що то ми самі щосекунди обираємо, куди його витратити: на насолоду чи страждання. Бо ні насолода, ні страждання не потребують особливих причин для їх виникнення. Можна насолоджуватися тим, як вода огортає твої пальці, коли занурюєшся в озеро, чи страждати від того, що на березі озера тебе не чекає «мазераті» — а когось же десь чекає. І тільки якби ми знали, що наступної години життя закінчиться, ми б точно не парилися ані негараздами на роботі, ані тим, що наше авто недостатньо круте, ані тим, що з погодою у відпустці не дуже пощастило. Ми б точно думали про одне: ця вода протікає мені крізь пальці і я з цього приводу щасливий аж до глибинної клітинної структури.

Я знаю, все це прописні давно відомі істини — але їх ніколи не буває зайвим ще раз повторити. Бо ж, на відміну від гівна штибу перших пострадянських реклам чи слів нав'язливого поп-хіта з радіо в маршрутці, мудрі речі мають здатність швидко забуватися... А немудрі гарно западають в пам'ять. Тож бажаю вам знайти і перших, і других у цій книзі. Приємного читання.

Ваша Карпа

А

Абетка

Саме в формі абетки я збиралася написати цю книгу. Щоби ви могли її відкрити на будь-якій сторінці і почати читати, де заманеться. Не прив'язуючись до плину подій — бо кожен дитячий вік, як і кожен напрямок подорожі, матиме свої особливості. Я навіть час від часу повторюватиму деякі речі — мудрих слів не може бути забагато. Сподіваюся, ви достатньо вже прочитали моїх блогів чи й ФБ-постів, аби звикнути до мого часто гротескного гумору й самоіронії. Це щодо «мудрих слів».

Зрештою, наша мудрість — це ніщо інше, як випробувана на собі й переосмислена дурість. Так що все окей. Як мінімум, все що я тут пишу — правда без прикрас і бажання здатися вам прекрасною принцесою з героїськими нахилами. Ну просто не люблю я ол-інклюдів, автобусних екскурсій та інших туристичних гетто. Я за природою і покликанням вільний мандрівник. Це не завжди виходить дешевше, але деколи виходить. Головне, що це точно цікавіше. Ненавиджу, коли хтось щось передбачує й вирішує за мене, як мені буде краще.

Дочекавши часу, коли мої Кора і Кая стануть достатньо дорослими, я їх теж відпускати у вільне плавання — якщо захочуть подорожувати разом, це ще й зменшить рівень мого за них хвилювання. А наразі наші спільні подорожі — така собі підготовка змалечку до самостійних подорожей у майбутньому. Хай звикають жити в наметах, довго кудись їхати, йти пішки, розкладати намет, не нудитися в літаку, бачити людей інших рас

і культур, міняти кліматичні зони, бути витривалими й терпимими до чогось, що йде не так, як у твоїй уяві. Відкритими до світу, одним словом. І спокійно справлятися з хаосом.

Останнього і вам бажаю. Моя оця «абетка» виходить доволі непослідовною, як майже й усе в моєму (та й вашому, ймовірно) житті. Літери є всі, а порядок уже такий, наче ми їх просто висипали з мішечка на стіл.

Зміст

Передмова	5
А. Абетка	9
Й. Йой	11
Є. Є розум чи як?.....	16
Ю. Юні і не зовсім чорні археологи (вік мандрівниці — 2 тижні)	23
І. Індія (вік мандрівників — 1,5 і 2,5 років)	29
Ц. Ціни (але далі трохи про Індію)	37
Г. Гігієна (огненна).....	43
К. Кемпінг	50
Л. Літак	54
Т. Транспорт	57
З. Забавки в дорогу	60
Н. Непал	64

Щ. Щось штибу корабля (та ж сама Індія, штат Керала)	73
Ж. Життя в монастирі	78
М. Море	81
Е. Естетика	88
Ч. Чужі діти і чайлд-френдлінес	90
Р. Рикша	93
Ї. Їжа	102
Д. Дорожня пригода — Road Trip на Балкани	108
У. Ушкодження тілесні	116
Х. Хуйня (і гори)	129
О. О, Париж!	142
Б. Барселона, квітень 2014 (3 роки 7 місяців і 2 роки 8 місяців — встрєте для Каї, вдруге для Кори)	157
Ш. Школа їзди на візку	163
Е. Енергія інтенсивності переживань	171
В. Вестибулярний апарат	174

Б. М'яко про вік.....	178
Ф. Філософія батьківства.....	185
С. Страхи.....	187
Г. Ґрунтова педагогіка (а пари з неї я безсовісно прогулювала в універі)...	188
П. Подорожі з тваринами.....	194
Я. Я не курка. Алілуя!.....	199
Кінець.....	201